

NS wandeling Graafschap

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

In samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen heeft de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden een programma opgezet, waarbij u kunt wandelen van station naar station over een stukje Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De wandeling Graafschap maakt gebruik van de LAW het Pieterpad (Pieterburen-Maastricht; Nivon). De route begint bij station Doetinchem en voert door een typisch stukje Achterhoek. De tocht heeft een lengte van maar liefst 25 km. U zult dus de hele dag onderweg zijn. Voorbij Zelhem (na 7 km) zijn er geen mogelijkheden om de wandeling af te korten. Het eindpunt is bij station Vorden. Laat geen afval achter en houd de hond aan de lijn!

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgesplitst. Deze stukjes worden met wit-rode blokjes aangegeven. Tussen de routebeschrijving door leest u extra informatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is cursief gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

De LAW-route is gemarkeerd met wit-rode tekens (verfstrepen of stickers). U treft de markeringen (circa 9 x 7 cm) aan op hekwerken, verkeersborden, (markeer)paaltjes en soms bomen. Op de korte aanlooproute in Doetinchem zult u in het wit-rood een NS-logo en de tekst 'NS-wandeling' zien. Er is met name op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen bestaan: bij of vlak na splitsingen of kruisingen. Waar routebeschrijving en markering verschillen blijft u zoveel mogelijk de markering volgen. Veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen. De markering is op de volgende wijze aangebracht:

De markering is op de volgende wijze aangebracht:

De route

Verkeerde richting

Er volgt een richtingsverandering

De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van de Nivon-werkgroep Wandelpaden in Gelderland.

Café-restaurants onderweg

In Doetinchem is dagelijks een van de café-restaurants geopend, behalve 's morgens vroeg. Café-restaurant Het Witte Paard in Zelhem is het hele jaar dagelijks geopend vanaf 11.00 uur. Na 18 km ligt op ongeveer 300 m van de route café-restaurant Het Praothoes, geopend vanaf 11.00 uur, dinsdag gesloten. In Vorden zijn diverse gelegenheden.

Openbaar vervoer

In Zelhem en bij P-20477 (na 11 km) kunt u met GSM-lijn 20/22 terug naar station Doetinchem (2x per uur, zaterdag en zondag 1x per uur). Daarna komt u langs de route geen bushalte meer tegen tot Vorden. Volgens de dienstregeling 1992-1993 vertrekt in Vorden 1x per uur een trein richting Zutphen om '18 en richting Winterswijk om '17.

Meer informatie?

Op deze wandeling maakt u kennis met een stukje Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden. Binnen deze stichting werken acht organisaties samen, waaronder het Nivon, verantwoordelijk voor het Pieterpad. Het Nivon is een culturele organisatie, werkzaam op allerlei terreinen van de samenleving, zoals recreatie en milieu. Een informatiefolder is verkrijgbaar bij: Centraal Bureau Nivon, Nieuwe Herengracht 119, 1011 SB Amsterdam. Wilt u meer informatie over LAW's, of heeft u opmerkingen over deze wandeltocht, schrijft u dan naar: Stichting LAW, Postbus 846, 3800 AV Amersfoort

Wandelprogramma

Het wandelprogramma bestaat uit ruim 35 wandelingen verspreid over heel Nederland. De onderstaande lijst geeft u een indruk van de mogelijkheden in het oosten van het land, wijzigingen voorbehouden. Meer informatie over deze wandelingen vindt u in 'Er-op-Uit! '.

wandeling	beginstation	afstand
8 Holterberg	Nijverdal	14 km

10 Veluwezoom	Dieren	11/13,5 km
14 Belmonte	Ede-Wageningen	15 km
17 Zeven Heuvelen	Nijmegen	9/12/16 km
19 Hulshorsterzand	Harderwijk	15 km
26 Bargerveen	Emmen	3/18 km
28 Paaschberg	Oldenzaal	8.5/13 km
33 Bekendelle	Winterswijk	18 km

U kunt ook fietsen met NS!

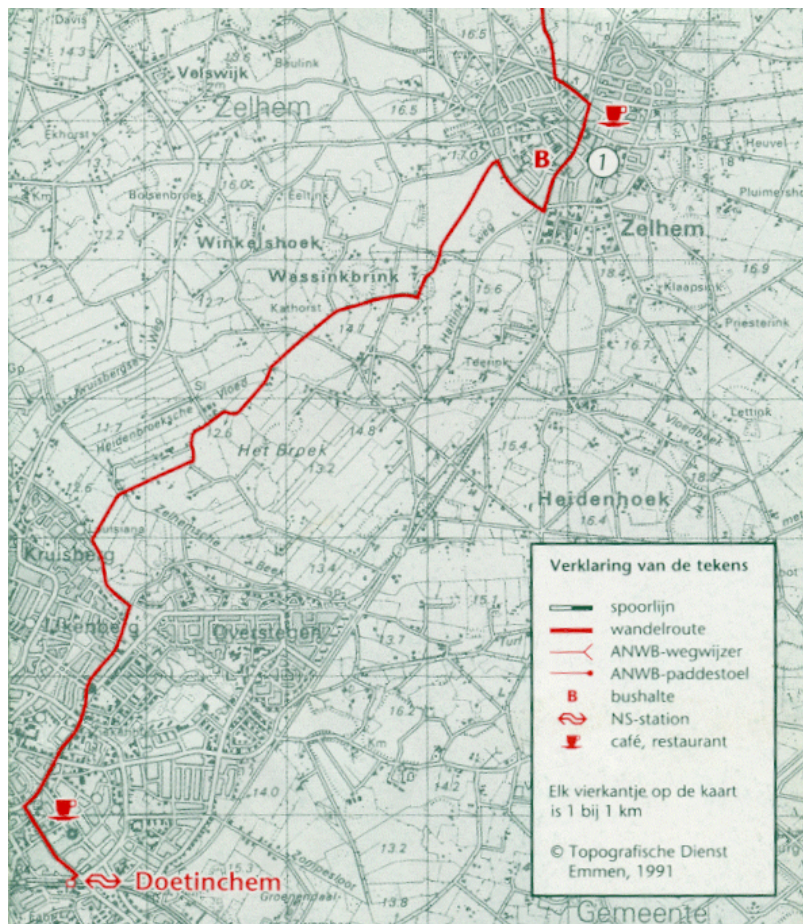
Naast uitgebreide wandelmogelijkheden biedt NS u ook fietsplezier. Maar liefst 53 fietsroutes van de ANWB zijn geschikt gemaakt voor treinreizigers. De routes beginnen bij een NS-station en komen hier na een lengte tussen de 22 en 60 km ook weer uit. Informatie over de routes staat in de toeristische pocket Er-op-Uit! die verkrijgbaar is bij het NS-loket.

Beschrijving van de wandeling

U verlaat het station en gaat op de Stationsstraat rechtsaf. Bij verkeerslichten na ongeveer 50 m gaat u linksaf, Terborgseweg. Ga bij de volgende verkeerslichten met schuin voor u C&A rechtsaf de Raadhuisstraat in.

U wandelt nu op het Pieterpad. Bij de volgende verkeerslichten gaat u rechtdoor, de Rozengaardseweg op. Even verder de Kennedylaan oversteken. Daarna de eerste weg links inwandelen, de Oude Rozengaardseweg. U houdt de kerk aan uw rechterhand. Waar de weg duidelijk naar links buigt, na zo'n 700 m, gaat u rechtdoor. Blijf de Oude Rozengaardseweg volgen. Op de eerste driesprong linksaf, de Bezelhorstweg. Na ongeveer 500 m neemt u rechtsaf een asfaltweggetje verboden voor auto's. Volg dit weggetje tot het eind.

Aan het eind van de weg gaat u linksaf. Waar de weg een haakse bocht naar links maakt, gaat u rechtdoor een zandweg op (Boeninksteeg). Na enige honderden meters wordt de zandweg een asfaltweg. Op de kruising met de Wassinkbrinkweg rechtdoor, nog steeds de Boeninksteeg. Op de volgende kruising met de Enkweg weer rechtdoor. Na 150 m op een Y-splitsing links aanhouden. U draait hier eigenlijk om een links gelegen boerderij heen. Na een bosje, waar de Boeninksteeg haaks naar rechts buigt, gaat u rechtdoor, een zandweg over de Zelhemse Enk. De zandweg komt uit op de Zevenweg. Ga hier rechtsaf langs de rand van Zelhem. Na zo'n 400 m komt u uit op de Doetinchemseweg. U gaat hier linksaf en loopt richting de **kerk van Zelhem**.

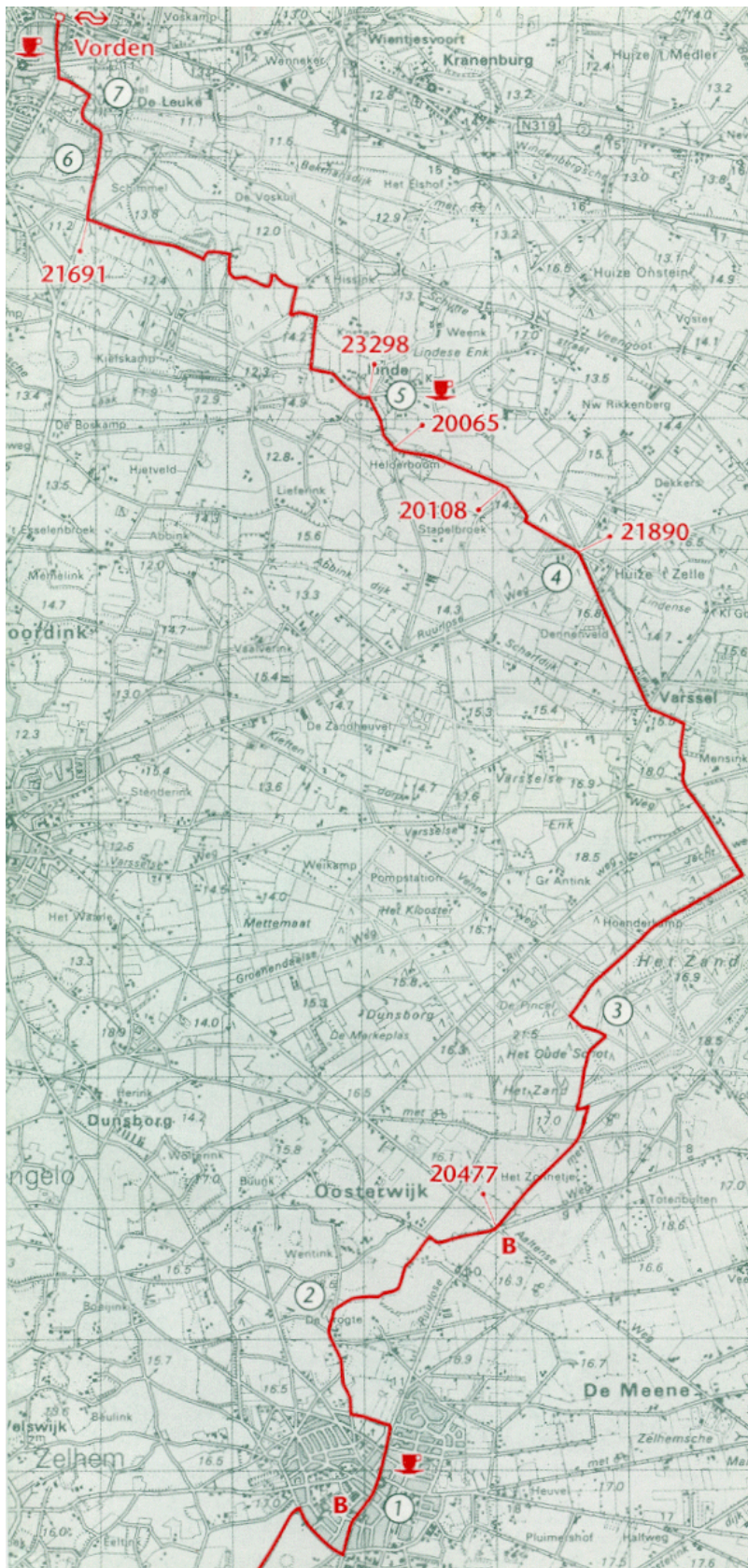
(1) De kerk in het centrum van Zelhem is in het voorjaar van 1945 na een bombardement ernstig beschadigd. Tijdens het herstel van de toren vond men in de funderingen blokken ijzeroer. Het blijkt dat dit oer als bouwmateriaal werd gebruikt. U herkent ijzeroer aan de roestkleur. De grondstof kwam vroeger veel voor langs de Oude IJssel, waar dan ook veel ijzergieterijen ontstonden. Bij de kerk blijft u rechtdoor gaan, maar na circa 200 m gaat u linksaf, de Kerkhoflaan in. Deze volgen met een bijna haakse bocht om het kerkhof heen. Verderop verandert de naam in Vrogtenweg. U blijft rechtdoor gaan. Na enkele boerderijen op een Y-splitsing rechts aanhouden, Hogeveldweg.

(2) De omgeving van de Achterhoekse landgoederen staat bekend als het kleinschalige hoevenlandschap. Kenmerkend zijn de verspreide ligging van de boerderijen, de kleine bolronde essen, de lager gelegen weilandjes en de vele bosjes. De verklaring voor de kleinschaligheid schuilt in de geschiedenis van de landbouw. De heersende landadel gaf de woeste grond bij voorkeur in kleine stukken aan de boeren in bruikleen. Verder werd de boerenzoons, en ook vreemdelingen, toegestaan om op de gemeenschappelijke weidegronden ('marken') een nieuw bedrijf te stichten.

De Hogeveldweg voert u een bos in. Nu het tweede pad rechts nemen. Dit is ongeveer halverwege het bosje. Het pad verloopt slingerend (passage bij gedogen) en komt uit op het erf achter een boerderij. Hier houdt u even iets rechts en weer links aan. Ga op een T-kruising rechtsaf de zandweg op. U komt uit bij P-20477. Op

deze zessprong neemt u de Oude Ruurloseweg, een zandweg met fietspad. Na ongeveer 1 km komt u ter hoogte van een camping uit op een vijfsprong. Hier neemt u het tweede pad linksaf, langs het bordje 'opengesteld'.

(3) U bent nu op landgoed 'Het Zand'. Het bosgebied is ongeveer 350 ha en bestaat voornamelijk uit naalddhout. Opmerkelijk zijn de zandruggen, die u hier en daar in het bos kunt zien. Deze ruggen hebben een opvallend recht patroon. Oorspronkelijk waren hier akkers, die waarschijnlijk door houtwallen waren omgeven. De wind voerde zand uit de omgeving aan en dit werd afgezet tegen de houtwallen. Omdat de struiken enkele meters hoog waren, werden de opgestoven zandruggen ook behoorlijk hoog. Op uw wandeling doorsnijdt u één keer zo'n zandrug en voorbij boerderij 'Hoenderkamp' loopt u er een heel eind parallel mee.

Aan het eind van het pad gaat u linksaf en al na 50 m weer rechtsaf. Nu rechtdoor tot op een Y-splitsing. Daar links aanhouden. Het pad verder blijven volgen, nergens afslaan. Aan het eind gaat u linksaf, een zandweg. Daarna het tweede pad rechts nemen; dit is op een kruispunt. Blijf dit pad circa 1,5 km volgen. U kruist een brede zandweg; daarna ziet u aan uw linkerhand boerderij 'Hoenderkamp'. Tenslotte komt u uit op een brede zandweg, waar u linksaf gaat. Spoedig kruist u de jachtweg; u gaat rechtdoor, de Vierblokkenweg. De Rijnweg links laten liggen. Steek de Varsselseweg over en houd nog steeds de Vierblokkenweg aan. Tenslotte komt u uit op de Reerinkweg, waar u linksaf gaat. Op de vijfsprong in Varssel neemt u de tweede weg rechtsaf, de Zelledijk. U loopt steeds rechtdoor tot op een **zevensprong** met P-21890.

(4) Op deze zevensprong aan de weg tussen Ruurlo en Hengelo ziet u huize 'Het Zelle' liggen. De geschiedenis van dit huis gaat terug tot 1326. Het tegenwoordige gebouw dateert uit 1792. De zevensprong is in de stijl van de franse architect Le Nötre, ontwerper van de wereldberoemde tuinen van Versailles. De enige andere zevensprong van dit type in ons land is te vinden in het Noordhollandse Waterland. Eén van de zeven wegen is een zandweg; die loopt u in. De picknicktafel blijft dus aan uw linkerhand. Deze weg volgen tot u aan uw linkerkant twee weilanden bent gepasseerd. Hier gaat u rechtsaf, en meteen daarna weer linksaf. U komt dan uit bij P-20108 op een zandweg met fietspad. Deze zandweg naar links opgaan, richting Linde. U komt nu uit bij P-20065. Neem de asfaltweg naar rechts tot **P-23298**.

(5) Als u bij P-23298 rechtsaf gaat komt u na ongeveer 300 m bij café-restaurant Het Praothoes. Hier ziet u ook een beltkorenmolen uit 1890. Even ten oosten van P-23298 ligt de Kapellebult van Linde, een kleine beboste heuvel waarop vroeger een kapel stond. Deze is in 1837 gesloopt. Ter herinnering aan de kapel staat nu op de heuvel een gedenksteen met enkele regels van de Achterhoekse dichter Staring: "Verheft zich hier geen bidplaats meer, 't Heelal is tempel voor den Heer". Tegenover de heuvel ligt de oude, mooi gerestaureerde boerderij 'Boank'. Hier was in vroeger dagen een herberg gevestigd.

Bij P-23298 gaat u linksaf richting Vorden. Nu de eerste asfaltweg rechtsaf ingaan, de Kostedeweg. Waar de weg scherp naar rechts buigt, gaat u linksaf de Lieferrinkweg in. Dit is een zandweg. Nu de tweede weg rechts nemen. U heeft nu een weiland aan uw linkerhand. Ga aan het eind van de weg linksaf, een laan met Amerikaanse eiken. Deze laan buigt naar rechts.

Na ongeveer 250 m gaat u bij het bordje 'opengesteld' scherp linksaf het bos in. In het bos buigt het pad al gauw haaks naar rechts. Even verder passeert u aan uw linkerkant een heideveldje. Ga op een driesprong rechtsaf. Al gauw komt u uit op een klinkerweg die u naar rechts opgaat, in de richting van twee boerderijen (Het Waalre).

Vlak voor de boerderijen gaat u linksaf. Dit zandpad voert weer naar het bos. Even verder ziet u aan uw rechterkant een weiland liggen. Houd hier links aan en ga na circa 30 m linksaf en direct daarna rechtsaf. U loopt nu op een brede boslaan. Aan het eind komt u via een slagboom uit op een asfaltweg. Ga hier rechtdoor. Bij P-21691, op een vijfsprong, neemt u de tweede weg rechtsaf. U loopt nu recht op **kasteel Vorden** af, dat u in de verte al ziet liggen.

(6) Voorbij P-21691 passeert u na circa 100 m aan uw linkerhand een laantje, het zogenaamde 'Knopenlaantje'. Als u de takken van de beuken goed bekijkt, ziet u hier en daar een knoop in de tak. U hebt te maken met een oude folklore: sinds mensenheugenis bezegelen verliefde paartjes uit Vorden hier hun verloving door een knoop in een beuketakje te leggen of twee takjes aan elkaar te knopen. Deze knopen vergroeien snel en dat levert in de bomen een aardig effect op. Het kasteel Vorden dateert al van voor 1315. Het is na 1974 geheel gerestaureerd en is nu in gebruik als gemeentehuis. Even ten oosten van het kasteel staat de Lodewijkslinde, een boom van naar schatting 300 à 400 jaar. Men beweert dat Lodewijk X!V in 1672 tijdens zijn veldtocht in de Nederlanden aan de voet van deze boom heeft gerust. U komt uit op een verharde weg, die u oversteekt. Houd direct daarna links aan, een zandweg. Laat huisnummer 7 links liggen. Het pad voert via enkele scherpe bochten naar rechts over twee bruggetjes, en daarna door een beukenbos naar een klinkerweg bij een **LAW-handwijzer**. Ga op deze klinkerweg linksaf. Op de asfaltweg aan de rand van het dorp gaat u rechtsaf. Loop daarna op een druk kruispunt rechtdoor de Stationsweg in. U komt uit bij station Vorden.

(7) Bij Vorden kruist het Pieterpad het Gelrepad. Dit Lange-Afstand-Wandelpad leidt vanaf Bennekom over de Veluwe en door de IJsselvallei naar Vorden. Tussen Vorden en Buurse wandelt men in de Achterhoek.

Uitgave maart 1992